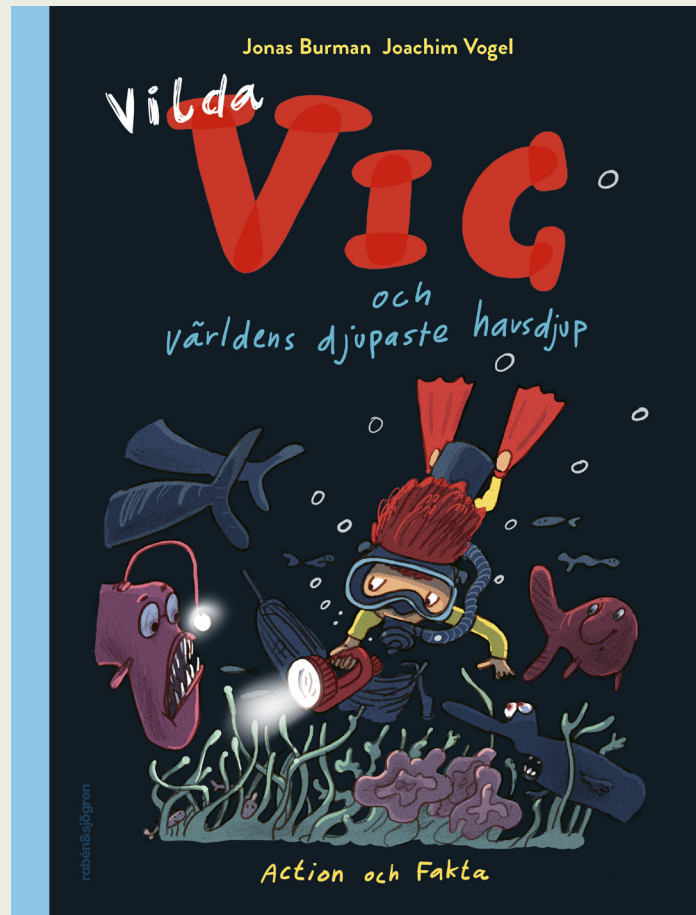

Fördjupningsmaterial

Vilda Vic och världens djupaste havsdjup

Av Jonas Burman och Joachim Vogel

Ett material av Cecilia Bross

Om upphovspersonerna

Joachim Vogel är journalist, redaktör, producent och programledare. Född 1962 och verksam i Stockholm. *Vilda Vic och världens djupaste havsdjup* är Joachims debut som författare.

Jonas Burman, född 1962, är illustratör och författare och har jobbat med oräkneliga bilder- och faktaböcker för barn. Bland andra de otroligt populära böckerna om Halvan, med text av Arne Norlin. Jonas intresserar sig särskilt för hur saker funkar, han har också ett stort bilintresse och är en erkänd stjärna på detaljer, genomskärningar, och bilder med fart.

Om boken

I *Vilda Vic och världens djupaste havsdjup* får vi följa med Vic och farmor på en tur ner i havet i farfars gamla folkabuss. Boken bjuder på spänning och fart och rymmer fakta såväl som fantasi. Den riktar sig till de äldre barnen på förskolan och passar utmärkt in i många roliga projekt.

Högläsning på förskolan

Att arbeta systematiskt med högläsning är en viktig del av utbildningen på förskolan – kanske en av de viktigaste. Högläsning utvecklar barnens språk – vilket i sin tur påverkar interaktion och samspel, barnens förståelse av omvärlden och kunskapsinhämtning. Naturligtvis går det att läsa spontant i barngruppen men en genomtänkt och förberedd lässtund som kopplas till andra aktiviteter skapar en utvecklande miljö som underlättar strävan mot läroplanens mål.

Ur Läroplan för förskolan, Lpfö18:

”Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften.”

Inför läsningen

Förbered högläsningen genom att läsa boken tillsammans i arbetslaget och diskutera hur ni kan arbeta med den utifrån er unika barngrupps sammansättning och intressen. Vid läsningen arbetar ni med helst med en mindre grupp barn i taget för att säkerställa allas möjlighet till delaktighet. Boksamtalet utgör ofta själva grunden till det fortsatta arbetet och kan göras på olika sätt. Ni kan börja med att bläddra igenom boken, titta på framsida, baksida och bilder. Låt barnen upptäcka själva men ni som förskollärare kan också rikta barnens blick.

Under läsningen

När ni väl läser kan ni läsa från början till slut och sedan gå tillbaka och samtala om det lästa – alternativt låter ni boksamtalet pågå samtidigt som läsningen. Boken läses med fördel vid flera tillfällen. Försök att hinna anteckna under samtalen så att ni har underlag att bygga vidare på.

Huvudpersonen Vic i *Vilda Vic och världens djupaste havsdjup* benämns aldrig som han eller hon – se till att ni som lärare inte könsbestämmer utifrån egna föreställningar – om barnen noterar det är det fritt för alla tolkningar. Här följer förslag på frågor att använda vid ett boksamtal:

- Vad är felet med Vics cykel, tror ni?
- Vad verkar Vics farmor jobba med?
- Hur ser det ut i hennes verkstad? Har ni varit i en verkstad?
- Farfars buss heter Lorenza. Vet ni någon buss, bil eller båt som har ett namn?
- Hur ser det ut när man himlar med ögonen?
- Vad är "de sju haven"?
- Vad gör man när man sladdar med en cykel?
- Varför ser farfar ledsen ut när Vic kommer till museet?
- Varför vill inte Vic ljuga för farfar?
- Har ni varit sjösjuka någon gång? Hur känns det? Varför blir man sjösjuk?
- Vic ser en massa fiskar i vattnet – kejsarfiskar, fjärilsfiskar, frökenfiskar, trumpetfiskar, med flera. Vilken är vilken, tror ni? Kan ni namnet på några andra fiskar?
- Vic dyker med tuber och cyklop. Varför har man det när man dyker?
- Varför tror ni att det inte finns clownfiskar i Sverige?
- Vad gör en djuphavsforskare?
- Farmor och Vic ser en röd jättemanet. Har ni sett en manet någon gång? Hur ser de ut?
- Har ni sett något självlysande?
- Varför satt det megalodontänder fast i folkabussen? Hur hade det gått till?
- Vad skulle du göra om du träffade en megalodon?
- Vad verkade farmors hitådit-panel kunna göra?
- Vad menade pappa med att Vic och farmor hade räddat museet?
- Vad skulle ni vilja uppfinna?

Språkutveckling

Högläsning ger förutom nya tankar och idéer också nya ord och uttryck. Men för att befästa nya ord behöver man låta barnen höra orden användas. Som ett språkutvecklande komplement till boksamtalet kan ni också göra följande:

- Arbeta aktivt med nya ord från boken. Uppmuntra barnen att lyssna noga efter ord som de inte känner igen. Vad är egentligen en hangar? Eller vad betyder sensation? Skriv upp orden på en lista. Ni som lärare får sedan använda de nya orden i vardagligt tal så att barnen lär sig dem. Gå igenom ordlistan på era samlingar och påminn om orden – kanske kan barnen själva förklara vad de betyder efter en tid?
- Vilda Vic är en alliteration. Uppmärksamma barnen på att ljuden låter likadant. Kan de hitta fler alliterationer? När barngruppen vant sig vid att aktivt lyssna efter ljud som är lika kan ni försöka göra ramsor med samma begynnelsebokstav. Hur långa ramsor går det att göra? Skriv ner det ni kommer på.
- Vad betyder att något ”inte finns på världskartan”? Eller att det var ”nära ögat”? Och farfar, som visst var ”till sig i flaneln” – vad menas med det? Arbeta med uttryck precis som med ord. Uppmärksamma barnen på uttryck, slang och ordspråk. Samla ihop och skriv ner allt ni hittar – uppmuntra också barnen att lyssna på sina föräldrar, släktingar och vänner. Finns det olika uttryck på

olika språk? Använder äldre och yngre människor samma uttryck? Är ni riktigt kreativa kanske ni till slut kan hitta på era egna uttryck.

Naturvetenskap och teknik

Många barn är genuint nyfikna på omvärlden och är lätta att engagera i projekt kopplade till vår planet och djurliv. I Vilda Vic och världens djupaste havsdjup finns många uppslag till spännande arbeten inom detta fält. Ni kan till exempel:

- Titta tillsammans på ”Vics djuphavsfakta” i slutet av boken. Vad är barnen mest intresserade av där? Fördjupa era kunskaper i det ämnet genom att hitta andra böcker eller fakta på nätet.
- Arbeta med vatten som tema. Vad händer med vatten vid olika temperaturer? Undersök de tre olika formerna. Fortsätt sedan med vattnets kretslopp – vattendroppen som avdunstar, blir del av ett moln och sedan regnar ner igen. Titta på bilder av kretsloppet och låt barnen rita egna kretslopp. Låt dem ta del av det fascinerande faktumet att allt vatten alltid är samma!
- Forska om liv i hav och sjöar. Precis som Vic kan ni titta på en världskarta eller jordglob. Är det mest vatten eller land? Vad gömmer sig under havsytan? Hitta fler böcker kring detta tema, båda fakta- och bilderböcker. Ni kan också hitta undervattensfilmer att

titta på tillsammans. Lär er fakta om olika fiskarter och andra vattenlevande varelser som barnen tycker är spännande. Måla stora spännpapper som hav och täck en vägg på förskolan. Där kan ni sedan successivt fylla på med barnens teckningar och målningar av fiskar och annat. Koppla ert projekt till hållbarhet. Varför är haven viktiga och hur tar vi hand om dem på bästa sätt?

- Lorenza är inte en vanlig folkabuss utan farmor har förbättrat den så att den även fungerar som en u-båt. Prata med barnen om allt som är speciellt med Lorenza för att sedan gå över till en allmän diskussion om uppfinningar. Människor har i alla tider uppfunnit och förbättrat saker. Berätta för barnen om hur det var förr i tiden och hur olika uppfinningar förändrat människors liv. Låt dem sedan klura på egna uppfinningar. Vad skulle de vilja uppfinna? Ta med barnens tankar till ateljén och låt dem göra ritningar. Kanske några ritningar går att göra till prototyper av återvinningsmaterial? Låt barnen jobba i grupper med detta. Om projektet växer kan ni till slut förevisa ritningar och prototyper på förskolan – precis som om ni hade ett eget museum.

Lek

Leken har en självklar plats i förskolans verksamhet. Både läroplanen och barnkonventionen betonar vikten av lek för barns välmående och utveckling. Ett ypperligt sätt att fördjupa arbetet med den bok man för tillfället läser är att leka boken. På förskolan kan denna lek göras enkel eller mer genomarbetad. Kanske vill ni arbeta med att skapa rekvisita i ateljén? Det kan vara fiskar, verktyg eller inredning till Lorenza. Ni kan också använda utklädningskläder och låta stolar på rad föreställa folkabussen. Låt barnen bestämma vem de vill vara i leken och det finns självklart inga hinder för att flera barn kan inneha samma roll. Det kanske bara blir extra pirrigt om plötsligt fyra megalodoner dyker upp ur havsdjupet?

Ni vuxna deltar med fördel i leken – åtminstone initialt. På så sätt kan ni stötta dem som eventuellt behöver hjälp med lekkoder och samarbete. Den vuxne kan också se till att handlingen drivs framåt så att barnen får leka olika delar av berättelsen – när ni mekar i verkstan, besöket hos farfar på museet, själva dyket ner i havsdjupet, och så vidare.

Vill ni göra leken till en teater kan ni bjuda in valfri publik – ni kan också filma leken och låta barngruppen ha biovisning med sin egen version av Vilda Vic.